

ALIŞVERİŞ ADABI, TİCARET AHLAKI VE İYİLİK ÜZERİNE ÖĞÜTLER

*Eûzubillâhimineşşeytânirracîm
Bismillâhirrahmanirrahîm*

Elhamdulillâhi Rabbi'l-âlemîn. Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn. es-Salâtu ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ Muhammedin seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn. Şefî'i'l-ümmet-i nebiyyi'r-rahmeti Muhammedini'l-Mustafâ ve âlihî ve sahibihî ve mentebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ.

Emmâ ba'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbullâh ve efdale'l-hedyi hedyû seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerrâ'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhtesetün bid'ah ve külle bid'atin dalâleh. Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedili muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الْبَيَّعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَتَفَرَّقَا. فَإِنْ صَدَقَا وَبَيَّنَّا
بُورِكَ لَهُمَا - وَفِي لَفْظٍ: رُزِقَا بَرَكَهً - فِي بَيْعِهِمَا،
وَإِنْ كَتَمَا وَكَذَبَا [وَكَذَبَا] مُحِقَّتْ بَرَكَهٌ بَيْعِهِمَا.

*el-Beyyiâni bil-hıyâri mâ lem yetefer-
rekâ. Fe in sadakâ ve beyyenâ bûrike lehümâ
ve -fî lafzin: Ruzikâ bereketen- bey'ihimâ ve
in ketemâ ve kezibâ [ve kezebâ] muhikat
bereketü bey'ihimâ.*¹

---

¹ Buhârî, "Buyû", 46, r. 2114; Buhârî, "Buyû", 44, r. 2110; Buhârî, "Buyû", 42, r. 2108; Buhârî, "Buyû", 22, r. 2082; Buhârî, "Buyû", 19, r. 2079; Müslim, "Talâk", r. 47; Ebû Dâvud, "Büyû", 54, r. 3459; Tirmizî, "Buyû", 26, r. 1246; Nesâî, "Büyû", 8, r. 4464; Nesâî, "Büyû", 4, r. 4457; Dârimî, "Büyû", 15, r. 2589; Ahmed b. Hanbel, III, 403, r. 15327; Ahmed b. Hanbel, III, 403, r. 15325; Ahmed b. Hanbel, III, 403, r. 15324; Ahmed b. Hanbel, III, 402, r. 15322; Ahmed b. Hanbel, III, 402, r. 15314; İbn Hibbân, *Sahîh*, XI, 268, r. 4904; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VII, 289, r. 36161; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VII, 289, r. 36160; Tayâlisî, *Müsned*, II, 653, r. 1412; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, VI, 8, r. 6006; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, VI, 10, r. 6013; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, X, 356, r. 11666; Ebû Avâne, *Müsned*, III, 268, r. 4927; Ebû Avâne, *Müsned*, III, 269, r. 4928; Ebû Avâne, *Müsned*, III, 269, r. 4929; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, V, 443, r. 10437; Beyhakî, *Ma'rifetü's-sünen ve'l-âsâr*, VIII, 16, r. 10965; Tahâvî, *Şerhu müşkili'l-âsâr*, IV, 12, r. 5530; Tahâvî, *Şerhu me'âni'l-âsâr*, IV, 13, r. 5533; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, III, 199, r. 3115; Taberânî, *el-*

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah cümlelizden razı olsun. Dünya ve âhiretin saadetine, hayırlarına cümlelizizi nail eylesin. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in yolu takip etmemiz gereken yegâne yoldur. Onun sünnetine uyan kurtulur, bid'atlarda yürüyen velev ibadet bile etse ibadetleri taatleri kabul olmaz, kendisine reddolunur yüzüne çarpılır! Rabbimiz bizi Peygamber Efendimiz'in yolundan, sünnetinden ayırmasın.

Onun için Peygamber Efendimiz'in sünnetini öğrenelim, dinin aslî, sâfî yolunda yürüyelim diye fırsat buldukça toplantılarımızda hadîs-i şerîfleri okuyoruz. Rabbimiz bizim muradlarımıza dünya ve âhirette erdirdsin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadisini okumaya başlamazdan önce kendilerine ve Ümmet-i Muhammed'in büyüklerine olan sevgimizi, saygımızı, bağlılığımızı belirtmek üzere Peygamber Efendi-

---

Mu'cemül-kebîr, III, 199, r. 3116; Taberânî, *el-Mu'cemül-kebîr*, III, 199, r. 3118.

miz'in rûh-u pâkine hediye olsun diye ve onun cümle âl'inin, ashâbının, etbâının ve ahbabının ruhlarına hediye olsun diye; sâir enbiyâ ve mürselîn, cümle evliyâullah ve mukarrabîn, müttakîn, muhsinîn ve sâlihîn ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeleri fet-heden fatihlerin, mücahitlerin, şehitlerin, gazilerin, cümle hayrât u hasenât [sahiplerinin] ruhlarına hediye olsun diye; beldemizde medfun bulunan mü'minîn ü mü'minâta hediye olsun diye; şu caminin yapılmasına, yaşamasına, hizmete devamına vesile olanlarının kendilerine ve geçmişlerine hediye olsun diye; uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu mescitte toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin de geçmişlerinin ruhuna hediye olsun ve bizler Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp her türlü müşkül işlerimiz âsân olup dünya ve âhirette mesut ve bahtiyar olmamıza vesile olsun diye bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım öyle başlayalım.

a. İslamda Ticaret Ahlakı

Buhârî'nin rivayet ettiği hadîs-i şerîf alış veriş âdâbıyla, ticaret ahlâkıyla ilgilidir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki;

*el-Beyyiâni bil-hıyâri mâ lem yetefer-
rekâ.* “Alış verişi yapan satıcı ve müşteri bir-
birlerinden ayrılmadıkları müddetçe seçme
hakkına sahiptirler.”

Serbesttirler muhtardırlar, ihtiyarları
elindedir; nasıl isterlerse öyle hareket edebi-
lirler, alışverişi yaparlar veya yapmadan vaz-
geçebilirler. Mecbur değildir, ayrılmadan
“Sattım-aldım” deseler bile birbirlerinden
ayırlmadan o toplantıda “Ben vazgeçtim.”
bile diyebilir.

İki kimse bir mal üzerinde konuşup sonra
anlaşamasa, ayrılrsa, dinen bir şey lazım gel-
mez. Ticaretin cilvesidir, müşteri bazen al-
maz: Şu kadar topu indirir, bu kadar kumaşa
bakar veyahut ayakkabıcı dükkânında kaç
tane kutu indirir, kaç tane pabucu çıkartır;
giyer, beğenir gibi de olur, sonra almaz, vaz-
geçer. Fiyatta uyuşamazlar veyahut bir te-
reddüdü olur...

Takvâ ehli bir müslüman; “Adama zah-
met ettirdim, hakkı geçti, acaba alsam da kul
hakkı gelmese...” diye düşünebilir.

Bu hadîs-i şerîften anlaşılıyor ki bir mah-
sur yoktur, ticaretin cilvesi, usulü gereğidir.

Almayabilir, alma mecburiyeti yoktur. İsterse alır istemezse almaz.

Fe-in sadakâ ve beyyenâ. “Eğer iki taraf da doğru dürüst hareket eder, doğru konuşurlarsa ve açıklama yaparlarsa...”

İki taraf da denmesinin sebebi şudur: Alışveriş her zaman parayla olmazdı, bazen malı bir başka malla değiştirmek olurdu. “Ben sana bir kile buğday vereyim, sen bana şu kadar kumaş ver...” gibi olabilirdi. İki tarafta da mal oluyor. O zaman malın ayıbını, kusurunu söylemesi lazım. “Bak bu buğday kurtludur, hastalıklıdır... Şu kusur var... Bu kumaşın şurasında şu sakatlık vardır. Bu takım elbisenin şurasında bir kesim bozukluğu vardır, onun için kaldı, onun için sana ucuza veriyorum...” demesi lazım.

Ötekisinin de o mala mukabil verdiği şeyde bir kusur varsa bir açıklama yapıp onu belirtmesi lazım. Aldatmaca olmaması için açık kalplilikle malın durumunu açığa çıkartmak, belirtmek gerekiyor. Onun için Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

Bûrike lehümâ ve -fî lafzin: Ruzikâ bereketen- bey’ihimâ. “Her iki taraf da doğru

konuşurlarsa ve açıklama yaparlarsa - ellerindeki malın meziyetini ve kusurunu açıklarlarsa- o zaman bu alışverişlerinde her ikisine de bereket ihsan olunur.”

Her ikisi de berekete mazhar olurlar. Alan da satan da berekete nail olur; kâr eder, maddeten ve mânen kazanır. Aksine;

Ve in ketemâ ve kezibâ [ve kezebâ].
“Eğer mallarının kusurlarını saklarsa ve yalan söylerlerse...”

Mesela adam hayvan satacaktır, hayvan hastalıklıdır, veterinerine gitmiştir; “Bu hayvanın 24 saat ömrü kaldı.” denmiştir; geliyor, pazarda satıyor. Ötekisi hayvanı alıyor, üstüne binip giderken hayvan yolda ölüyor; sakladı. Veyahut kötü olan mala; “Aman bu çok iyidir, güzeldir, bunun eşi menendi benzeri yoktur, şöyle kâr edersin böyle sağlamdır...” der. Hepsi yalan! Daha Alır almaz pişman oluyorsun... Sakatını kendisini biliyor, karşı tarafa söylemiyor.

“Kendisi görsün, mala baksaydı... Müşteri görseydi...” Ketmediyor, saklıyor.

Muhikat bereketü bey'ihimâ. “Eğer hile, aldatmaca ve saklama olursa alışverişlerinin bereketi silinir. Mahvolur, silinir, kalkar.”

Onun için ticaret yapan kardeşlerimizin alışverişlerine çok dikkat etmeleri lazım. *Râmûzü'l-ehâdîs*'te bir hadis vardı, onu İzmir'deki bir kardeşimiz bir levha haline getirmiş, biz de burada yine bir hadis toplantımızda okumuştuk. Hatta arkadaşlara yazmıştık, belki onlar fotokopisini de çıkarmışlardır. Peygamber Efendimiz alışverişin güzel, ahlâkî esaslarını orda anlatıyordu:

Kendisi satacağı zaman malını lüzumsuz methetmeyecek, satın alacağı zaman karşı tarafın malını lüzumsuz yere batırmayacak! Kusurunu söyleyecek! Alacağı varsa yumuşak davranacak! Borcu varsa vermekte acele edecek! Doğru konuşacak! vs. diye Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfte ticaretin ahlâkını anlatıyordu.

İnsan onlara riayet ederse ticaretinden hayır görür, bereket bulur, kâr eder. O dükkâncık küçücük bir dükkân bile olsa o dükkânla ev idare olunur, çocuklar evlendirir-

lir, gelinler çıkartılır, hayırlar hasenâtlar yapılır, sadakalar verilir... Bereket var çünkü!

Ama bereket olmadığı zaman koca koca dükkân; harıl harıl cirolar, mallar gelir gider; ortada bir şey yok! Bakarsın faizci kapıya gelmiş, bankanın icrâcısı gelmiş, mallar satılıyor... Koca dükkân, Yağma Hasan'ın böreği, gidiyor. Çünkü bereket yok! Onun için ticarette dürüstlüğe dikkat edelim.

Muhterem kardeşlerim!

Bir de gözümüzü açalım, bu devir çok fitne ve fesad devridir. Ticaret adamakıllı çığırından çıkmıştır. Sahtekârların cev-langâhı, dolaşma gezme yeri olmuştur. Aldatırlar: Malı alırlar, seni süründürürler, parayı alacaksın diye iki sene üç sene peşinde koşturturlar. Senet verirler senedin karşılığı çıkmaz. Malları hileli olur. Tereyağı diye alırsın içinden patates çıkar, taş çıkar... Envaiçeşit hile yapabilirler.

İzmir'de Gomel yahudileri zeytinyağının içine motor yağı karıştırmıştı, Avrupa'dan geri döndü. Neler neler olur... O bakımdan ticarette kurtların hücumuna uğramamak için

ticarethanemizin yağma olmaması için de gözümüzü açmalıyız.

Benim anladığım kadarıyla mümkün olduğu kadar veresiye mal vermemeli, işi peşin peşin yapmalı! Çünkü veresiye veriyorsun, ondan sonra gümbürtüye gidiyor. Veresiye alınca güya fiyatı fazla söyleyebiliyorsun ama [sonu iyi olmuyor].

Bir yerde tanıdığımız sevdiğimiz bir arkadaş vardı:

“Hocam bir işe girdim, şöyle yapıyorum böyle yapıyorum. Bir kampanya açtım, epeyce bir ticarî faaliyet başladı.”

“Ne yapıyorsun?” dedim.

“Taksitle mal satıyorum.”

“Aman, bundan pek hayır gelmez.” Dedim.

Aradan 8-10 geçti, bir sordum: Batırmış!

Zengin bir arkadaş Ankara’da bir suntacı dükkânı açtı, orada gelir sağlayacak.

“Sakın ha veresiye mal verme!” dedim.

Aradan bir zaman geçti; “Ne oluyor ticaretin nasıl gidiyor, veresiye vermiyorsun değil mi?..” dedim.

“Hocam, veresiyesiz olmuyor. Bizim piyasanın usulü, işi veresiyedir; ustalar geliyorlar, malları alıyorlar. Sonra ödeyecekler...” dedi.

Yakın bir zamanda bir daha bir sordum: O da batırmış!

Vermiyor, vermezler!

Bizim de mecmualarımız var, biz de bir çeşit ticaret içindeyiz. Dört tane mecmua çıkartıyoruz, onları Anadolu’ya gönderiyoruz. Halk okusun diye dağıtılıyor, okunsun diye dağıtmak zorundayız. Anadolu’da 50 milyon alacağımız var; dergileri satmışız, paraları gelmemiş. Arkadaşları şehirlere salıyoruz;

“Yahu insaf edin, etmeyin eylemeyin, bu dergiler batsa iyi mi olur, İslâmî hizmet görüyor...” filan diye yalvar yakar...

Tokat, Çorum taraflarına, Antalya taraflarına gittik. Kendi malımızın peşinde parasını alacağız da hizmet yapacağız, daha başka

dergi çıkartacağız, daha başka hayırlar yapacağız diye daha da gezeceğiz.

Öyle anlaşıyor ki bu işlerde hiç fayda yok! İnsan bir otomobil alsa-satsa daha kârlı olacak! Biz hizmet edelim diye uğraşıyoruz. Yarın öbür gün hâlimiz nice olur bilmiyorum. Başkaları herhalde bunu başka büyük sermayelerin desteğiyle çıkartıyorlar. Allah yardımcımız olsun.

Ticaretin böyle tarafları var: Malın yanında bulunur, parasını veren alır, sen de rahat edersin. Hatta satmazsan daha çok kâr ediyorsun!

Bu faizli sistemin kötülüğüdür. Biz söyleyince herkes kızıyor köpürüyor ama kendisi zarara uğruyor. Parasını hiç çalıştırmayan, mal alıp malı olduğu gibi duran daha çok kâr etti. Parasını çalıştırıp uğraşıp didinenin elinde para kaldı. Ticaret yapan ticaretinde sermayeyi sığır tüketti.

Bu ekonomik sistemde para nereye gidiyor anlaşılmıyor ama biz biliyoruz. Netice itibariyle faizcilere gidiyor! Anadolu'nun tüccarları zavallı, bilmediği için bu ekonomik sistemde sömürülüyorlar, onların sermayeleri

azalıyor. Dükkânda o maldan 100 tane varken bir dahaki sene 80 tane olmaya başlıyor. Öteki sene 60 taneye iniyor, sonraki sene 40 taneye, daha sonraki seneye 20 taneye iniyor. Ondan sonra dükkânın içinde fareler zıplamaya başlıyor. Sermayeyi kediye yükleyip götürecektik kadar iş küçülüyor.

Neden?

Ekonomik sistemin acayıpliğinden garabetinden, faizin baş döndürücü nispetlerde olmasından ve başkaları buna uygun tedbir almasını bildiği hâlde bizim Anadolu'muzun modern, hain ekonomik şartlarını bilmeyen saf tüccarımızın bunu bilmemesinden! Anadolu ahalisi soyuluyor. Bankalar ve bankaların kurmuş olduğu büyük dev müesseseler, filanca holdingin müesseseleri her ay veya iki ayda bir malına zam yapar; kâğıda zam gelir, otomobile zam gelir, şu mala bu mala zam gelir...

O, zam değil; adam ayarlama yapıyor. Ayarlama yapıyor, kendisini toparlıyor. İnsan virajda giderken direksiyonu dümdüz tutsa olur mu, viraja göre yavaş yavaş, yavaş yavaş çevireceksin ki oradan dönesin. Onlar o kı-

vırtmayı beceriyorlar, bizim Anadolu'nun doğru tüccarı dosdoğru gidince cup uçuruma... Halbuki orada viraj var, o virajı bilmediği için uçuruma gidiyor.

Allah yardımcı olsun, saf kardeşlerimizi istismar edilmekten korusun.

Küçükken bizim rahmetli büyüklerimiz bize derlerdi ki; "Ne sen aldan ne aldat!" Kaide bu!

"Ben müslümanım, kimsenin hakkını yemeyeyim."

Tamam, bu bir kaide; güzel, kimsenin hakkını yememek iyi ama bir de aldanmamak! O da bir kaide, aldanmayacaksın, yağmalatırmayacaksın!

Anadolu'nun muhtelif yerlerinde gezdik; vallahi turistler bizim memleketi yağmalıyorlar. Turizm filan hepsi laf! Adam buraya geliyor; dalgıç elbisesiyle tüpleriyle, balıkadam kıyafetleriyle harabelerde dalışlar yapıyor. Kıymetli antika eşyaları çalıyor, gidiyor. Nerede bir tarihî harabe varsa kotrasını oraya yanaştırmış, çıkartacağını çıkartıyor, kotraya binip kaçıyor. Memleketimiz tarihî değerleri

başka değerleri bakımından yağmalanıyor. Yağma Hasan'ın böreği, biz de "Turizm var..." diyoruz.

Elime bir salahiyet geçse bir siyasî güce sahip olsam; batıdan gelen turizmi durdurmak için elimden gelen her türlü güçlüğü çıkartırım! Çünkü adamlar çıplak, çünkü içki-ci, kurnaz, adamlar hırsız, adamlar bize düşman, çünkü adamlar burada eğleniyor eğleniyor...

Bir Alman bizim koylarda 15 gün gezmiş dolaşmış, karavanını çekmiş tatil yapmış, bizim balıkları yemiş yutmuş, her türlü keyfini yapmış yapmış... Arkadaş; "Ne kadar masraf oldu, diye sordum." diyor. 800 mark harcamış. 15 günde 800 mark, Almanya'da bir haftalık harçlığıdır. Burada karısıyla kocasıyla koca bir tatil geçirmiş... Biz aptalız! Bu turizm belası memleketimize bir büyük beladır! Onun için gözünüzü açın, memleketinize sahip olun!

Aldanmak! Aldanmak da fena, Aldatmak da fena aldanmak da fena!

Ne sen aldan ne aldat,

Bunda vardır asıl tat!

Asıl tat lezzet bunda var. Aldanmayacaksın ve aldatmayacaksın. Bizi herkes istismar ediyor.

Bizim bir arkadaşımız vardı çok nefis, lüks bir benzin istasyonu ve dinlenme tesisi var. Buradan Adana'ya giderken orada dinlendin mi rahat edersin. Sıcak suyu-soğuk suyu, mescidi vs. her şeyi var. Lokantasına girdik, içki var:

“Yahu sen de mi içki satıyorsun?”

“Ne yapalım, Turizm Bakanlığı mecbur tutuyor!” dedi.

Kural-kaide koymuş; ille içki içecek!

İçki mecburiyeti, kumar mecburiyeti koyarsan beş yıldızlı otellerin hepsine Avrupa'nın kurnazları gelir. Eğer yukardan bir küçük ayarlamayla mescit koyarsan, kadın ayrı-erkek ayrı dersin, o zaman Suudi Arabistan'ın zenginleri gelir. Tercih sana ait! Sen istiyorsun ki Fransa'nın çıplakları, açıkları saçıkları gelsin; onun için ayarlamayı öyle yapmış. Artık müslümanın oralara yanaşması mümkün olmuyor.

Biz bu memleketin sahibiyiz; görelim bakalım memleketimizin kenarı köşesi nasıldır diye bir dolaşınca -sakalımız var- turistler yorgun öküzün sabana baktığı gibi bize bakıyorlar. Memleket bizim elimizden çıkmış, onların olmuş! Bir de ortak pazara gireceğiz. İsteddiği zaman istediği yere oturacak! Hadi bakalım, bize pııyı pırtıyı toplayıp nereye gitmek düşecek bilmiyorum.

Onun için ticarete, memleket meselelerinde gözünüzü açın! Memleketinize sahip olun, memleketinizi yağmalattırmayın, kaptırmayın! Dedenin, ecdadın emanetidir. Buralarda namaz kılmak, takke giymek, sakal bırakmakla Müslümanlık bitmiyor! Tamam mı? Hepimiz çalışalım çabalayalım, ne aldanalım ne aldatalım!

Muhterem kardeşlerim!

Yüreğim yanıyor benim!

b. Müslümanın Dünyaya ve Siyasete Bakış Açısı

Müslümanlık sadece âhirete müteallik işler değildir, aynı zamanda dünyaya müteallik işlerle de ilgilenmektir! Dünyaya ait ticaret, ev hayatı, tahsil hayatı, devlet idaresi vs...

Eûzu billâhi mine's-şeytâni ve's-siyâse.

“Siyayetten Allah’a sığınırım.” demiş.

Siyaset, devlet idaresi vs. de müslümanın bir hakkı! O sözü söyleyenin maksadı başka, yanlış anlıyorlar! İslâm’da elbette cemiyetin her meselesiyle ilgilenmek vardır.

“Politika olmaz...”

Niye olmasın?

“Politika çirkin...”

Sen güzelini yap, çirkinse güzelini yap; çirkin politikayı bırak, çirkin ticareti bırak, istismarlı eğitimi bırak... O zaman memlekete ne kadar sahtekâr, şarlatacılar varsa gelsin; her köşeyi tutsun! Memlekette doğru düzgün bir iş olmaz, yürümez.

Memleketin %99’u müslümanmış, bana masal gibi geliyor; nerede bu %99 müslümanlar?

Herhalde toprağın altında!

c. İslamda İyilik ve Kötülük Nedir

Diğer hadîs-i şerîf:

الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ، وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي صَدْرِكَ،
وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلَعَ عَلَيْهِ النَّاسُ.

*el-Birru hüsnü'l-huluki vel-ismu mâ hâke
fî sadrike ve kerihthe en yettalia aleyhi'n-
nâs.*²

İyilik denilen şey nedir, Peygamber
Efendimiz tarifini yapıyor, diyor ki;

“İyilik *birr*, *birr ü takvâ* güzel huyluluk
demektir. Günah dediğimiz şey de insanın
kalbinde pek hoşnutluk uyandırmayan, insa-
nın vicdanını huzursuz eden, başkaları duy-
masa diye başkalarının haberdar olmasından
çekindiğin şeydir!”

Ölçü bu!

---

² Müslim, "Birr", r. 15; Tirmizî, "Zühd", 52, r. 2389; Ahmed b. Hanbel, IV, 182, r. 17631; İbn Hibbân, *Sahîh*, II, 123, r. 397; Hâkim, *el-Müstedrek*, II, 17, r. 2172; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, V, 212, r. 25335; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, X, 323, r. 20785; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, X, 362, r. 7628; Tahâvî, *Şerhu müşki-li'l-âsâr*, V, 385, r. 2138; Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, II, 96, r. 980; Deylemî, *el-Firdevs*, II, 33, r. 2203; Begavî, *Şerhu's-sünne*, XIII, 78, r. 3494; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 7, r. 5163; Buhârî, *el-Edebü'l-müfred*, I, 83, r. 295; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-sahâbe*, V, 2701, r. 6458; İbn Ebî Hatim, *el-İlel*, V, 116, r. 1849; Harâtî, *Mekârimü'l-ahlâk*, I, 35, r. 37.

“Acaba bizim dinimizde falanca işi yapmak doğru mu, değil mi?..”

Kalbine bir danış bakalım; bunu başkası duysun istiyor musun yoksa gizliden gizliye yapayım da hiç kimse anlamasın mı istiyorsun?

Hiç kimse anlamasın, gizliden gizliye yapayım; eğer aşikâr olursa beni ayıplarlar, yuh, ayıp, günah derler... diye düşünüyorsan o işi yapma!

“İnsanların haberdar olduğu zaman senin onlara karşı mahcup olacağın bir işse onu yapmamak lazım, o günahtır. İyilik dediğimiz şey de güzel huyluluktur!” diyor. Sen işini genel tabir ve genel tarif içinde yap!

Terziye gidiyorsun, elbise diktireceksin:

“Falanca toptan kumaşçı bizim arkadaşımızdır, senin bu getirdiğin kumaş iyi değil. O toptancı arkadaşına benden selam söyle, git sana iyi kumaş verir. Kumaşı ondan al, getir, orada çeşit de çoktur...” diyor.

Gidiyorsun, “*Selamun aleyküm*, filanca terzi beni gönderdi, arkadaşmışsın, buradan kumaş alacağım...” diyorsun. Normal olarak

kumaşın metresi 10 bin liraysa, 10 bin liralık kumaşa 12 bin lira diyor. Sen de ucuz aldım diye alıyorsun geliyorsun! Sen bana müşteri sağladın diye o 2 bin lirayı terziye gönderiyor.

Bu doğru mu yanlış mı?

Terzi kendi kendine soracak:

“Benim bu yaptığımı müşteri anlasa beni sever mi kızar mı?”

Sopayla kovalar: “Sen ne diye benim 2 bin lira zararına yol açıyorsun, ben gidip istediğim şeyden alırdım. Senin selamını götürmeden alsaydım 10 bine alacaktım, senin selamını götürdüm; 12 bin liraya alıyorum...”

2 bin lira daha fazla veriyor, senin bahşişini benim sırtımdan çıkartıyor. Hâlbuki kendisi bana gene 10 bin liradan verse sana 2 bin lirasını veya bin lirasını gönderse o zaman benimle ilgili bir şey değil, o senin kendi aranda diyeceğim ama senin komisyonunu benim satın aldığım malın üstüne koyuyor.

“Hocam, doğru mu değil mi? Böyle bir muamele caiz mi değil mi?”

Caiz değil! Besbelli çünkü muttali olsa kızar!

Araba tamircisine gidiyorsun. Araba tamircisi bana soruyor:

“Hocam bana geliyorlar, zaten parçacı-lardan bazısı gelip benimle anlaşıyor; parçaları bize gönder, senin tamir yaptığın arabaların parçalarını alması için bizim adresi ver, ben sana %25 komisyon vereyim, diyor. Bu caiz mi değil mi?”

Üstüne fazla para koyarsa haram bile diyebiliriz! Adam serbest olacak; gidecek alışverişini yapacak, pazarlığını yapacak. Senin selamını götürdü diye bir de mağduriyete uğramayacak!

Üçüncü hadîs-i şerîf:

الْبِرُّ لَا يَبْلَى، وَالذَّنْبُ لَا يُنْسَى، وَالدِّيَّانُ لَا يَمُوتُ.
اعْمَلْ مَا شِئْتَ، كَمَا تَدِينُ تَدَانُ.

*el-Birru lâ yeblâ ve'z-zenbu lâ yunsâ
ve'd-deynânu lâ yemûtu. l'male mâ şî'te.
Kemâ tedînü tûdân.*³

*el-Birru lâ yeblâ ve'z-zenbu lâ yunsâ
ve'd-deynânu lâ yemûtu.* “İyilik yıpranmaz,
yok olmaz, günah unutulmaz. İnsana sevapla-
rını günahlarını veren *Deyyân* olan Allahu
Teâlâ hazretleri ebedîdir, *Hayy*'dir, *lâ
yemût*'tur, ölmez, hesabını bir gün soracak!
Ne istersen işle! Ne yaparsan onun karşılığını
görürsün, ona göre cezaya uğrarsın veya
mükâfat alırsın!”

Bu hadîs-i şerîf de genel bir kaidedir.

“Yapılan iyilikler, güzel huylar; günahlar
da unutulmaz. Bu dünyada her şey yazılıyor,
her işimizi ona göre yapmalıyız. Şu dünyanın
iki paralık menfaati için dinimizi satmamalı-
yız. Günah olan bir yolla para kazanmamaya
gayret etmeliyiz.

Muhterem kardeşlerim!

---

³ Ma'mer, *el-Cami'*, XI, 178, r. 20262; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VII, 110, r. 34580; Beyhakî, *Esmâ ve's-sıfât*, I, 197, r. 132; Deylemî, *el-Firdevs*, II, 33, r. 2203; İbn Adî, *el-Kâmil*, VII, 350, r. -1; Ahmed b. Hanbel, *ez-Zühd*, I, 117, r. 765.

Anlatıyorum anlatıyorum da imanı kuvvetli olmayan insanların aklına girmez ve itimat etmezler; bir türlü inanamazlar, güvenemezler.

İnsanın bir günde kazanacağı kazanç, rızkı bellidir. Bunun hangi yoldan kazanılacağı kendisine bağlıdır! Allah ona ezelden kendisi takdir eylemiş: O gün diyelim ki tüccar 20 bin lira para kazanacak. Onun bu 20 bin liralık rızkı ona gelecek. Dükkânı kapatsa da gelir açsa da gelir, yemin etse de gelir etmese de gelir, ne yapsa bu gelecek!

Ama yol iki tanedir: Eğer şeytan onu aldatır, başka yanlış günahlı yolları hoş gösterir, günahlı yola girerse günahlı yoldan para kazanır. Eğer şeytana karşı durabilirse, yok ben harama el uzatmam, derse helal yoldan gelir. Bu böyledir!

Olmuş bir hadiseyi çok eskiden duyduğum bir şeyi size bir daha anlatayım:

Bizim arkadaşlarımızdan bir tanesi bir yerde genel müdür veya bölge müdürüymüş. O yerden bir başka yere bir yerden başka yere nakli, tayini çıkmış. Ev eşyasını sandıklamaları lazım; kamyonlara yükleyecekler,

yeni yere taşınacaklar. Doğu Anadolu’da bir yer. Dairenin marangozuna demiş ki;

“Bana şu ebatta sandıklar yap. İçine eşyaları güzelce yerleştiririz, sandıkları tık tık çivileriz, kamyonu koymak kolay olur, rahat bir şekilde taşırız...”

Kaç tane sandık istediye, dairenin marangozu sandıkları yapmış, getirmiş:

“Efendim, tamam.” demiş.

“Peki, şimdi iş makinelerinin, kendi ücretinin, malzemenin hepsinin fiyatını hesaplayıp bana bir fatura getir, ödeyeceğim.” demiş.

Ustabaşı müdürü seviyor; müdür dürüst, müslüman, beş vakit namazlı bir insan, haram yemeyen bir kimse. O zaman ustabaşı demiş ki;

“Efendim ben sizi sevdiğim için bu sandıkları seve seve yaptım, bir işçilik vs. almaya utanırım. Sonra bu tahta parçaları Avrupa’dan buraya gelen makinelerin ambalajlarıydı. Bir kenara yığılmıştı, onlardan yaptım; bunlara para da vermedik. Kendim yaptım...”
Müdür;

“Hayır! Yabancıya yapıyormuş gibi hesapla, neyse parasını vereceğim.” demiş. 20-25 yıl öncesinin parasıyla 275 lira, parasını vermiş!

“Masamı topluyorum, evrakımı topluyorum, artık her şeyim tamam gideceğim... Muhasebeci geldi, kapıyı çaldı: ‘Müdür Bey, siz ayrılıyorsunuz diye ben maaş bordrolarını şöyle bir inceledim, sizin buraya geldiğiniz zamandan şu ana kadar aldığınız maaşları, vergileri, kesintileri vs. bir gözden geçirdim, sizin maaşınızda bir küçük hata yapmışız. Size şu kadar ayda şu kadar eksik para vermişiz. Onların toplamı: buyurun 275 lira!’ dedi.”

Çıkartmış vermiş.

Ne kadar vermiş?

Sandıklara yatırdığı para kadar bir para çıkmış. Bordrolarında bir yanlışlık olduğu anlaşılmış, o para gelmiş.

Arkadaş uyanık bir arkadaş, diyor ki;

“Eminim ki eğer ben kulağımın üstüne yatsaydım, yan cebime koy deyiverseydim, o sandıkların parasını vermeseydim...”

“Bir tevil yoluyla; ‘Madem öyleymiş, madem kendin yapıvermişsin, madem hakkını da helal ediyormuşsun, sandıklar da zaten bahçede duran hurda malzemeymiş, eh pekâlâ öyleyse...’ deseydim eminim ki muhasebeci de o yanlışı bulamayacaktı, 275 lira gene bana gelmeyecekti!” diyor.

“Demek ki kaderde benim, cebimden paranın girmesi çıkması yokmuş, kalması varmış ama bir 275 lira buradan çıktı bir 275 lira buradan geldi. Durum gene aynı, değişen bir şey yok ama ben haramdan kurtuldum!” diyor.

Kardeşlerim!

Bunun misalleri çoktur. Zamanınızdan bir misal verdim ki bu zamanda da işin böyle olduğu anlaşılsın! Yoksa başka eski büyükle-
rimizin hayatlarından verdiğimiz zaman kimisi;

“Hocam, o devirler başka devirlermiş...” filan diyor. Bu devirde de durum aynıdır, bu devirde de kaideler aynı şekilde yürüyor!

Muhterem kardeşlerim!

Onun için helalinden kazanmaya gayret edin. Senin rızkın seni senin onu harıl harıl aradığın gibi aramakta, o da seni arıyor! Çünkü Allah öyle nasip etmiş. Bunu böyle bilerseniz rahat edersiniz, üzülmezsiniz. Helalinden yersiniz; evinizde hayır olur, vücudunuza âfiyet olur, dünya ve âhiret saadetine vesile olur. Onun için haramdan son derece ihtiraz eyleyiniz, kaçınınız ve harama bulaşmamaya gayret ediniz!

الْبَلَاءُ مُوَكَّلٌ بِالْقَوْلِ، فَلَوْ أَنَّ رَجُلًا عَيَّرَ رَجُلًا بِرَضَاعِ
كَلْبَةٍ لَرَضَعَهَا

*el-Belâu müvekkelün bi'l-kavli mantık fe
lev enne racülen ayyera racülen bi-radâi kel-
betin lerezaahâ.*⁴

d. Ayıplayanın Ayıpladığı Şeyin Başına Gelmeden Ölmemesi

İbn Mes'ûd *radıyallahu anh'ten*, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“Bela insanın diliyle ilgilidir, dilinden çıkar. Ne çekerse dilinden dolayı çeker. Eğer

---

⁴ Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, XV, 376.

bir adamı ‘Köpeği emmiş.’ diye ayıplasa onu da köpek emdirir!”

Olur ya; mesela küçüktür, çocuktur. Köpek orada duruyordur. Böyle şeyler hayatta tek tük oluyor.

Mesela çocuk ormanda kayboluyor; kurt kaçırıyor, kurt bakıyor, “kurt adam” filan deniliyor.

Hindistan’da öyle olmuş filan, diye gazeteler yazmıştı. Bazen böyle şeyler olabilir.

Bir insanı ayıpladın, insanın bir köpeği emmesi olağan bir şey değil, her zaman olan bir şey değil. Ama;

“Falanca adam var ya...”

“Ne olmuş?”

“Küçükken köpek emmiş.”

“hah hah, kih kih...”

Sen onu, o adamı ayıpladın. O adamın başına gelmiş, ne yapalım zaten çocuktuk, çocuk olduğu için bir vebali de yok, akli ermediği bir zamanda olmuş.

“Sen de bir zaman gelir bir köpeği emer-sin!” Allah bir çare bulur, o ayıpladığın şeyi

başına getirir, sen de onu çekersin. Bu bir genel kaidedir.

Bir insan bir kimseyi ayıplarsa o ayıpladığı kınadığı şey kendisinin başına gelip de kendisine de tattırılmadan o kınadığı şey kendisi tarafından da yapılmadan Allah onun canını almazmış. Kaide bu!

Buradan hangi ders çıkıyor?

Muhterem kardeşlerim!

Buradan çıkan ders: Kimseyi ayıplamayın, herkese dua edin! Eğer bir insan bir şeye müptela olmuşsa elinizi açın:

“Çok şükür yâ Rabbi, bunun düştüğü duruma beni düşürmedin. Çok şükür yâ Rabbi...” deyin ama ayıplamayın! Ayıpları örtün, kusurları yaymayın. Olmuş bir şeyden dolayı kardeşinizi ayıplamayın; sonra başınıza gelir. Mesele;

“Vay filancanın kızı anasının-babasının sözünü dinlememiş, kocaya kaçmış. Zaten adam çocuğunu iyi terbiye edememiş ki... İnsan öyle mi yapar. Alimallah ben olsaydım asardım keserdim, şöyle yapardım böyle yapardım...”

Esip tozup, tenkit etti. Hiç ummadığı bir yerden bakarsın adamın kendi kızı kaçıvermiş.

Neden?

Onu ayıpladı da o bela ondan başına geliverdi. Peygamber Efendimiz;

“Belalar hep bu dilden dolayı olur!” diyor.

İnsan dilini tutamadı mı başına çok haller gelir. Aman sakın kimseyi ayıplamayın. Günahkârı ayıplamaya gelmez; kurtulması için dua edin!

الْعِبَادُ عِبَادُ اللَّهِ، وَالْبِلَادُ بِلَادُ اللَّهِ. مَنْ أَحْيَى أَرْضًا
فَهِيَ لَهُ، وَمَنْ نَضَبَ مَاءً بَطْحَاءَ فَهِيَ لَهُ

*el-Bilâdu bilâdullâhi ve'l-lbâdu
ibâdullâhi men ahyâ erzan fehiye lehû ve
men nazabe mâe bethâe fe hiye lehû.*⁵

Efendimiz buyuruyor ki;

---

⁵ Tayâlisî, *Müsned*, III, 55, r. 1543; Dârekutnî, *Sünen*, V, 387, r. 4506; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, VI, 236, r. 11780; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 898, r. 9085; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 898, r. 9085; İbn Adî, *el-Kâmil*, IV, 200.

“Beldeler Allah’ın mülküdür, Allah’ın beldeleridir.”

Türkiye, Suriye, Irak, Rusya, Amerika... Sanki orası Rus’un, orası Amerika’nın, burası bunun mu?.. Hepsi Allah’ın mülküdür, hepsi Allah’ın beldeleridir.

Ve’l-İbâdu ibâdullâhi. “Kulları da Allah’ın kullarıdır.” *Fe haysumâ esabta fe ekîm.* “Nerede vakit gelirse namazını orada ikame et, kıl.”

İlle şuraya yetişeceğim, ille şu olacak... filan diye geçirmeye kalkma. Namazını orada kılıver.

Ahmed b. Hanbel, Hanbelî mezhebinin imamı rivayet etmiş. Aynı zamanda büyük hadisçidir, *Müsned-i Ahmed b. Hanbel* diye de çok meşhur 36-40 binlik bir hadis kitabı da vardır, o mübarek rivayet etmiş.

Suudi Arabistan’daki ahalinin hayran kaldığım hallerinden birisidir: Ezan okundu mu bakarsın arabalar hemen yolun kenarına şosseye çekili çekilivermiş, hemen şosenin kenarına grup grup oluvermişler, kibleye dönmüşler, bakarsın namaz kılıyorlar.

Dün yoldaydım, baktım; yine Arap'ın birisi arabayı yolun bir tarafına çekmiş, öbür tarafında da namaza durmuş, kılıyor. Çok güzel bir huy! Evvel vaktinde şuraya yetişeyim filan demiyorlar, ezanın vakti geldi mi arabayı çekiyorlar, namazı evvel kılıyorlar.

Namazın en sevaplı zamanı en evvel vaktinde, evvelki vaktinde kılınmasıdır. Siz de namaza düşkün olun, tehir ederseniz kaçırırsınız!

“Biraz uyuyayım da ondan sonra kalkar kılarım. Hele şöyle birazcık bir uzanıvereyim, bir nefes alayım da kalkacağım...” filan derken şeytan bir rehavet, bir gevşeklik verir; bir uyursun bir uyanırsın, bakarsın ki hay Allah, tüh şöyle oldu böyle oldu, vakit geçti kaçtı filan diye üzülürsün. Onun için Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfnde buyuruyor ki;

Accilû bi's-salâti kable'l-fevt. “Namazı kaçırmadan, acele, evvel vaktinde kılın; sonra kaçırırsınız!”

Her işinizin öncesine, evveline alın, bir kere namaz bitsin.

Devlet dairelerinde de öyle yapıyorlar: Ben Cidde Üniversitesi'ne gittim. Cidde Üniversitesi'nin güzel kütüphanesi, güzel videoları var. Hangi konuyu istersen raftan alıyorsun, videoya takıyorsun, seyrediyorsun, dinliyorsun. Lisan bilgisi, çeşitli şeyleri görmek filan mümkün oluyor. Kütüphane'de kitaplar meydanda, istediğini açıyorsun, okuyorsun, istifade ediyorsun.

Ezan vakti geldi, bir ezan okudular, kütüphanenin halıları, koridorlar hemen hepsi mescit oldu. Birisi öne geçti, *Allahu ekber* namazı kıldılar tamam. Evvel vaktinde hemen kıldılar! Çünkü; “Aman şu kitabı bitireyim, aman şu bahis bitsin...” filan derken, o şeytanın oyunudur. Şeytanın hilelerinden birisi hayrı tehir etmektir. Çünkü; “Ben bunu bir tehir ettirirsem nasıl olsa bir zamanda belki bir oyun daha ederim, kaçırıtırım...” diye düşünüyor. Şeytanın hilelerinden birisi!

Nasreddin Hoca hikâyesi var, ibretlidir. Timur demiş ki;

“Benim merkebime, eşeğime kim okuma-yazma öğretir?” Herkes;

“Efendim, hayvan okuma-yazma öğrenir mi? Mâlum ancak yük taşımaya, binmeye filan yarayan bir şey...”

“Yok ille birisini bulasınız!” demiş, ısrar etmiş. Nasreddin Hoca’ya gelmişler.

“Yahu bu adamdan bizi kurtar, ille ısrar ediyor...” Gitmiş;

“Tamam, ben senin merkebine, eşeğine okuma-yazma öğretirim ama beş sene lazım. Bu hayvan olduğu için kafası kolay almaz, beş sene lazım, eşeği bana ver.” demiş. Eşeği almış, giderken;

“Hoca sen ne yaptın? Canını tehlikeye attın, bu hükümdarla oyun olur mu? Bu eşek beş sene sonra gelecek, hiçbir şey bilmeyecek, ondan sonra seni ya cezalandırır ya boyununu vurdurur ya hapse attırır...” filan demişler.

“Beş seneye kadar ya eşek ölür ya ben ölürüm ya Timur ölür!” demiş.

Kardeşlerim!

Şeytanın oyunu böyledir. Şeytan ilk önce bir hayrı “Biraz sonra yaparsın.” dedi mi, o

zaman içinde bir başka oyun daha yapar, [namazı, hayrı] kaçırır.

e. Delil Getirmek İddia Edene, Yemin Etmek de İnkâr Edene Aittir

Aman şeytanının oyununa gelmeyelim. Hep geliyoruz, Allah affetsin. Allah uyanık müslüman olmayı, gayretli olmayı nasip eylesin.

الْبَيِّنَةُ عَلَى الْمُدَّعَى، وَالْيَمِينُ عَلَى مَنْ أَنْكَرَ إِلَّا فِي الْقَسَامَةِ.

*el-Beyyinetü ale'l-müddei ve'l-yemînü alâ men enkerâ illâ fî'l-kasâmeti.*⁶

Bir dava, ihtilaf olduğu zaman, muhake-me yapılması gerektiği zaman iddia sahibi kimse hâkimin karşısında; “Bu adam benim

---

⁶ Tirmizî, "Ahkâm", 12, r. 1341; Tirmizî, "Ahkâm", 12, r. 1342; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, VIII, 484, r. 17288; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, X, 427, r. 21201; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, X, 427, r. 21203; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, X, 428, r. 21206; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, X, 429, r. 21208; Beyhakî, *es-Sünenü's-suğrâ*, IV, 188, r. 3386; Beyhakî, *Ma'rifetü's-sünen ve'l-âsâr*, XIV, 296, r. 20026; Beyhakî, *Ma'rifetü's-sünen ve'l-âsâr*, XIV, 350, r. 20253; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, VII, 26, r. -1; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, XVII, 101, r. -1; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 187, r. 15282.

malımı aldı, onun elindeki mal benimdir.”
veyahut “Şu tarla benimdi de benim tarlamı
gasp etti...” filan, bir şey iddia ediyor.

“İddia edene düşen, iddiasını teyit edecek delili sunmaktır!”

Mesela: “Bu tarla benim babamdan kalma, Osmanlılar’dan kalma, yazılı. Hâkim bey, işte tapu, inceletin; bu benimdir.” Veyahut “İşte iki tane şahidim var, falanca filancayı çağırın. Biliyorlar eskiden beri bu tarlayı biz süreriz; bu adam sonradan geldi, açığözlülük etti. Mebuslardan tanıdığı var, iltimas yaptırdı, tapucuyu kandırdı...”

“Delil getirmek iddiacıya, bir şeyin şöyle olduğunu söyleyene ait! Yemin etmek de inkâr edene ait!”

Diyelim ki iki davalı davacı geldi. Davacı diyor ki;

“Bu benim şu [arsamı] aldı, orası benimdir.”

Hâkim; “İspat et, delil getir.” diyor.

“Delilim yok, Allah’tan gayrı bir şahidim yok, kimse görmedi.”

Veyahut mesela: “Benim arabama řu çarptı. Yolda gelirken ben kenarda çeşmeden su içeyim diye durdum. Geldi küt diye çarptı, ondan sonra kaçmaya kalktı. Hâkim bey, bu vurdu...”

Ötekisi de; “Hayır, ben yapmadım, onun arabası daha önce vurulmuştu, yok öyle bir şey. Ben zaten arabada değildim, otobüsle gidiyordum...” diyor. Belki arabasını kaırttırmış.

O zaman yemin, inkâr edene düşer! İddiacı davasını ispat edemezse ötekisine yemin etmek düşer! Hâkim o zaman; “Yemin et, doğru mu yanlış mı?” diyecek.

Bu devirde Allah’tan korkan insanlar azaldığı için insanlar 80 tane yemin eder, 90 tane takla atar. Ayağımı kaldırdım yemin ettim, [diye] bir şey olmaz sanır. Ayağını da kaldırırsan iki ayağını da kaldırırsan, hoplasan da bassan da Allahu Teâlâ hazretleri yalan yemin edeni mahvedeceğı için Kur’ân-ı Kerîm’de tehdit ediyor!

f. Yalan Yeminden Kaçınmak, Cihat İçin Hazırlık Yapmak

Muhterem kardeşlerim!

Yalan yere yemin eden bu dünyada mahvolur, hesabı âhirete kalmaz! Çünkü adaleti saptırıyor, Allah’tan korkmuyor. Ülkemizde yalan yeminin çok misalleri vardır. Yalan yemini yapan kimse mutlaka belasına uğrar. İnkâr etmeye alıştığı için Allah’tan korkmadığı için bazıları bunu yapıyorlar, iflah olmazlar.

“Ben bunu görmedim, bu böyle değildir, şu yoktur bu bilmem ne...” filan, hop öbür taraftan bir bela gelir, ne yapacağını şaşırır.

Neden?

Yalan yere yemin ettiği için!

Kur’ân-ı Kerîm emrediyor, yemin meselesi Kur’ân-ı Kerîm’de geçiyor. Karı-koca arasındaki meselelerde yemin teklif ediliyor:

“Ben doğrudum, diyen şöyle yemin etsin; hayır, o yanlış, ben doğrudum, diyen şöyle yemin etsin ama yeminimde yanlış isem Allah’ın gazabı üzerime olsun!..” filan diye yemin ettiriliyor. O zaman isterse o ona

cesaret ederse yemini etsin, o iki paralık dünya menfaati için yalancılık yapsın! Hem bu dünyada çeker hem âhirette çeker!

Muhterem kardeşlerim!

Onun için dosdoğru olmalıyız. Biz bu oyuna gelmemeliyiz. Çünkü Allahu Teâlâ hazretleri hem dünyada hem âhirette belasını verir. Biz adaletten ayrılmayalım, doğru insanlar olalım.

الْبَرَكَةُ فِي نَوَاصِي الْخَيْلِ.

el-Bereketü fî nevâsi'l-hayli. ⁷

Enes *radiyallahu anh*'ten Buhârî ve Müslim'de [var]. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“Bereket atların perçemlerine takılıdır.”

---

⁷ Buhârî, "Ahbârü'l-ahâd", 43, r. 2851; Müslim, "imâre", r. 100; Nesâî, "Hayl", 6, r. 3571; Ahmed b. Hanbel, III, 114, r. 12125; İbn Hibbân, *Sahîh*, X, 526, r. 4670; İbn Hibbân, *Sahîh*, X, 526, r. 4670; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VI, 520, r. 33488; Tayâlisî, *Müsned*, III, 561, r. 2201; Bezzâr, *Müsned*, XIII, 524, r. 7380; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IV, 316, r. 4397; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, VII, 187, r. 4173; Ebû Avâne, *Müsned*, IV, 444, r. 7266; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, VI, 535, r. 12892; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, I, 158, r. 222; Begavî, *Şerhu's-sünne*, X, 385, r. 2643.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz; at beslemek, at bulundurmak hayra berekete vesiledir, demiş oluyor.

Bizim dinimizde Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinde atlara medihler vardır. Peygamber Efendimiz at beslemeyi övmüştür, onların sevabından bahsetmiştir. Çünkü onlar o zaman için cihadın en uygun vasıtaları idiler. Atlara biniliyordu, Arap atlarının da süratleri, kıvraklıkları mâlumdur. Deveye de benzemezler, savaşta atlara sahip olan kıvrak kıvrak hareketler yaparak düşmanı perişan eder ve galip gelmeye vesile olur. Onun için at beslemek, at yetiştirmek ve cihada atla iştirak etmek müslümanların lehine olduğundan onlara büyük sevaplar verildiği belirtilmiştir.

Muhterem kardeşlerim!

“Ezmânın tagayyürrü ile ahkâmın tebeddülü inkâr olunamaz!” diyor, bu mecelle kaidesidir.

Zaman değişince hükümlerde değişiklikler olur. Peygamber Efendimiz'in zamanında içkiyi içenler içkiyi üzümnden ve hurmadan yapıyorlardı, hurmayı fışkırtarak yapıyorlardı.

Şimdi kaç çeşit içki çıktı, ayrıca afyon esrar vs. çıktı. Onlar da ona tâbidir, onlar da haramdır.

Eskiden cihadın malzemesi ok idi, kılıç, mızrak idi ve binilen vasıtada süratli vasıta at olduğundan methedilmişti. Şimdi kılıçla adamı öldüremezsin, zaten yanına sokulamazsın. Uzakta durur, sana bir kurşun sıkar; sen kılıcın elinde orada yığılır kalırsın. Kılıcın devri geçmiş.

“Ok atarım...”

O zaman senin okunun menzilinden çok daha uzaktan o sana dürbünlü tüfeğiyle nişan alır, bir tane patlatır, gene devirir.

“Karanlıkta giderim, yanına sokulum...”

Enfraruj ışınlarıyla çalışan karanlıkta görececek aletler var. Karanlıkta nişan alıyor, karanlıkla pusu kurarak gelen adamı mıhlıyor. Öyle şeyler var. Devir değişmiştir. Gayeyi, hikmeti sezip işleri ona göre değerlendirmek lazım.

Gaye İslâm’ın savunması ve İslâm için çalışmak olduğuna göre, bu devirde artık onu

sağlayacak şeylerin çok sevap olduğunu bilmek durumundayız.

Muhterem kardeşlerim!

İslâm'ın savunulması, öğretilmesi, müdafaa edilmesi, yapılan isnatlara cevap verilmesi basın yoluyla oluyor! Reklamlar, propagandalar, kitle eğitim araçlarıyla, basın yoluyla, neşriyat yoluyla oluyor. Eğer müslümanlar bu sahada çalışmazlarsa isterse Sapanca'nın ovasını, Sakarya'nın ovasını dolduracak kadar atlara sahip olsunlar; beş para etmez! Belki beş para eder de on para etmez! Bu devrin şartlarına uygun hareketi arayıp bulması lazım. Hangi şey müslümanların lehineyse onu hazırlaması lazım.

Kur'ân-ı Kerîm'de Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ
الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ

Ve eiddû lehüm mesteta'tüm min kuvvetin ve min ribâti'l-hayli türhibûne bihî aduvvallâhi ve adüvveküm.

“Düşmanlarınıza karşı gücünüzün yettiğince çeşitli güçler, kuvvetler, imkânlar seferber ederek hazırlık yapın. Atlar besleyin...”⁸ diye âyet-i kerîme devam ediyor.

O hâlde bu devirde biz İslâm’ı nasıl koruyacağımızı düşünmeliyiz. Bunun aleti-edevatı nedir, vasıtası, imkânı nedir, diye düşünmeliyiz; ona göre çalışmalıyız.

Bizim çocuklarımızı komünist yapmadılar mı, bu memleketin çocukları komünist olmadı mı? Annesi babası namazlı insanların çocuklarından böyle olanlar olmadı mı?..

Oldu!

Annesi babası namazlı niyazlı dürüst insanların çocuklarından anarşist çıkmadı mı? Hırsız çıkmadı mı? Katil çıkmadı mı?..

Çıktı!

Nasıl oldu bu iş? Annesi iyiydi evlat niye kötü oldu?

Eğitim ile! Eğitim ile annenin babanın evladı elden çıktı. Yanlış eğitim ile yanlış telkinler ile solcu öğretmenler ile solcu

---

⁸ 8/Enfal, 60

profesörler ile memleket uçurumun kenarına kadar getirildi.

Şimdi onların hepsi buhar mı oldular, güneş çıktı da memleket kurudu mu?!

Hayır, hepsi pusuya yattı! Açıkta olduğu zaman şey yaptığından hepsi pusuya yattı.

Kırk yıllık Kani yani olur mu hemen bir iki sallamakla?

Olmaz!

1980 yılından evvel şunları şunları yapan insanlar 1981. yılda hepsi değiştiler mi?

Mümkün değil; çeşitli kılıklara girdiler, hacı yatmaz gibi ayakta yine devam ediyorlar!

Onun için müslümanların, iyiliksever, dürüst, doğru insanların bunları anlaması, bilmesi ve çalışması lazım gelir. Onların alet ve vasıtalarını da daha iyilerine sahip olması gerekiyor.

Müstehcen neşriyat var, çocukları muzur neşriyattan koruma kanunu var...

Geçmiş ola! Sen o kanunla çocukları hiç koruyamıyorsun!

Ne yapacaksın?

Onu alma bunu al, diyebilmek için müstahcen neşriyatın karşısına müstahsen neşriyat koyacaksın! Güzel neşriyat koyacaksın, iyisini koyacaksın. Müslümanların böyle bir şeyi yoksa çocuğu Teksas'ı, Tømmiks'i, Pekos Bill'i okutmamak istiyorsan, "Güzel bir şey bak, bunu oku evladım." diyeceksin. Kadına; "Şunu şunu yapma ..." diyeceğin zaman "Bak şunu yap." diyeceksin. Müspeti ortaya koymadan olmaz.

Bizim dinimiz her şeyin müspetini ortaya koymuş. Zina yasak, haram; yerine evlenmek var. Burası serbest, sevap ve ecirli; burası günah! Hırsızlığı yasaklamış, ticareti helal kılmış. Orası günah, burası serbest... Her şey böyledir. Uzatmaya lüzum yok, anlaşılan bir konudur. Onun için bizim de müspeti ortaya koymamız lazım. Düşmanlarımızın sahip olduğu her silaha sahip olmamız gerekir. Fabrikamız vs. olmalı.

Ama fabrikaların içindeki insanları ne yapacağız?

Fabrikaların içindeki insanlar komünist olursa fabrikayı yakarlar, aletleri tahrip ederler; oradan üretim alınamaz.

En önemli iş insanların ahlâkını düzelttirmektir. Mü'min etmektir, mü'min yetiştirmek, Allah'tan korkan kimse yetiştirmektir, haram yedirtmemektir. Bunu sağlayan da dindir! Boşuna çırpınmayın! Hem dinin karşısında olacak, hem dinsiz olacak, edepsiz, imansız olacak; hem de vatansever olacak da memlekete fayda sağlayacak! Hiç görmedik, mümkün değil! Eşyanın tabiatına aykırı! Suyu döktüğün zaman meyle göre ne tarafa, nereye gideceği bellidir.

Dindar olmak zorundayız, evlatlarımızı dindar yetiştirmek zorundayız. Kötülüğün karşısına iyiliği koymak, çalışmak çabalamak zorundayız. Her ne kadar “Bereket atların perçemlerinde!” deniliyorsa belki şimdi buna göre daha başka sözler söylemek lazım. “Bereket mecmua gazete çıkartmaktadır, bereket okul terbiye müessesesi, kurs açmaktadır...” filan demek lazım. Çünkü şimdi o gayeyi sağlama vasıtası değişti.

Onun için elinizden geldiğince gayret edin. Zengin olanlar hayır hasenât yapsınlar, bu sahalarda vakıfları desteklesinler, Müslümanlığı korusunlar. İmkânı, aklı, fikri bilgisiyle ancak hizmet edebilecek olanlar burada Allah rızası için çalışsınlar. Başka bir imkânı olmayanlar yapılmış olan çalışmaların yayına dağıtımına yardımcı olsunlar. Başka türlü kendi güç yetirebilecekleri tarzdaki hizmetine koşusunlar da Allahu Teâlâ hazretleri bizleri onları yolunda çalışan, cihat eden kimseler olarak ecirlere sevaplara erdiresin.

الْبُصَاقُ فِي الْمَسْجِدِ خَطِيئَةٌ، وَكَفَّارَتُهَا دَفْنُهَا.

*el-Busâku fil-mescidi hatîetün ve keffâretühâ defnühâ.*⁹

g. İslamda Mescit, Namaz ve Sosyal Hayat Adabı

Muhterem kardeşlerim!

Eskiden duvarları yapmışlar, üstlerine hurma dallarını koymuşlar, kumlar... Olmuş mescit! Üstlerine bürünecek kumaşları olmayan insanlar, kumaş olmadığı için derilere

---

⁹ Nesâî, “Mesâcid”, 30, r. 723; Ahmed b. Hanbel, III, 173, r. 12775.

bürünen insanlar halıyı nerden bulacak?.. Sahâbe-i kirâm, mübarek insanlar ama imkân yok. Nereden bulsunlar, mescidin içine tahta döşeyip üstüne halı döşeyip nasıl yapsınlar? Mescidin her tarafı kum! Kapısından içeriye giriyor, gölgelik yere gidiyor, kumların üstünde namazını kılıyor; tozlanınca da silkeleyiveriyor, kalkarken alnına yapışmışsa namazdan sonra alnını silkeleyiveriyor.

Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Namazın içindeyken alnı temizlemek cefadır!”

Adam terli, *Allahu ekber* dedi secdeye vardı, secdeden kalktı; alnına kumlar yapıştı, namazın içinde alnını düzeltiyor.

Bu ne?

“Cefadır!” diyor.

Yakışmaz. Müslüman namazını kılsın, temizlik, düzenleme işini ondan sonra yapsın, demek istiyor. Anlıyoruz ki mescitler kumdanmış, zeminleri lüks, konforlu, avizeli vs. değilmiş...

O manzaraya göre bir de o zamanın insanlarına düşünün ki henüz müslüman

değiller, yetişmiş değiller; İslâm geldi, kelime-i şehâdet getirdiler, İslâm'a girdiler ama görgüleri bilgileri eksik, tecrübeleri az, eskiden alıştıkları şeyleri kolay kolay bırakamıyorlar. Bizde de öyle!

Bir kasabaya gittik: “Hocam burada bir vefat oldu mu öyle bid’atlar yapılır ki...” diyor.

Millet eski örfünü âdetini bırakamıyor, bırakmak kolay değil! Görgüsüz adam.

Bedevinin bir tanesi, köylü, dağlı birisi mescidin içine girmiş, kenara küçük abdestini bozmaya kalkmış. Sahâbe-i kirâm dövmeye kalkmışlar, “Vay edepsiz! Burada bir iş yapılır mı!”

Orayı duvar kenarı görünce orada o işi becermeye kalkmış.

Dövmek istemişler, Peygamber Efendimiz mâni olmuş:

“Durun, oraya bir kova su döküverin, temizleyin. Buna da güzel güzel anlatın. Kolaylaştırın zorlaştırmayın, müjdeleyin korkutmayın!” diyor.

Çünkü o bedevi buraya geldi, bir sopa yerse kabilesine gidince ne diyecek?

“Aman, sakın Medine’ye gitmeyin, adamı bir fena dövüyorlar ki sorma...” diyecek.

Bir menfî propaganda olacak. Peygamber Efendimiz gönlünü alın diyor. Ne iyi insanlar, ne güzel ahlâklı insanlar, desinler diye Müslümanlığa ısırınırlar diye kusurlarını affediyor.

el-Busâku fil-mescidi. “Mescitte tükürmek, onun da yapılmaması lazım!”

Peygamber Efendimiz; “Bir insan tüküreceği hâlde tükürmeyip de yutuverse yutkunurse kaç türlü hastalığa şifadır. Ama tükürmüşse bu bir günahtır, hatîedir, onun kefareti defnedilmesidir.”

Üstünü örtüverecek de bir başkası gelip basmasın, gömecek, diye bu hadîs-i şerîfte onu belirtmiş.

Muhterem kardeşlerim!

Ben bu hadîs-i şerîflerden şunları anlıyorum ki; Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz vazifesini ne kadar güzel yapmış da nasıl bir kavmi nasıl bir hâle getirmiş. Tembel, hırsız, yağmacı, çapulcu, gaddar,

katil, yol kesici, çocuklarını öldürücü, birbirlerinin mallarına tecavüz edici, ırz namus tanımaz, babası öldüğü zaman üvey annesini kendisine alır, mal edinir... bir kavme Peygamber Efendimiz geliyor ve o kavim ondan sonra lokum gibi oluyor. Allah'ın ne kadar büyük rahmeti! Bir peygamber bir kavme ne kadar büyük bir rahmet ve bizim Peygamberimiz'in âlemlere ne kadar büyük rahmet olduğu anlaşıyor.

Sanki Suudi Arabistan öyle de başka yer başka türlü mü? Hindistan'da bir adamın ölmesi üzerine karısını yakarlarmış.

O adamcağız öldü, bu kadıncağızdan ne istiyorsunuz?

“O da onun yanına gitsin...”

Çatır çatır yakarlarmış.

Kardeşlerim!

Dünyanın üzerinde ne kadar kötü âdetler varsa onların hepsini İslâm düzeltmiştir. İslâm düzeltir. İslâm'a sarılan her bakımdan zarif olur, her bakımdan edîb, her bakımdan hoş, tatlı, temiz, kibar her bakımdan yüksek olur.

İslâm'dan uzaklaşan milletler bir işe yaramaz!

Hiç gözümün önünden gitmiyor: Amerika'nın reiscumhuru seçim konuşması yapıyor. Filmini almışlardı, topluluğa karşı konuşuyor, bir taraftan da burnunu karıştırıyor. Senin reiscumhurluğundan ne hayır gelecek? Topluluğun karşısında burnunu karıştırıyor!

Neden?

Müslüman değil de ondan! O edep, terbiye İslâm'da! Müslümanların edebi bu hadîs-i şerîflerle kazanılmış.

Biz örtünmemiz, taharetlenmemiz, temizlenmemiz, tıraşlanmamız, tırnağımızı kesmemiz, her şeyimizle Resûlullah Efendimiz tarafından terbiye olunduk, yetiştirildik. Her şeyimiz güzeldir. Onlar süs diye tırnaklarını kedi tırnağı gibi uzatırlar, insanın yüzlerini çizer.

Bunu niye uzattın?

İş yapamazsın bir şey yapamazsın, tırnağın kırılır, altına kir girer...

“Üstünü boyarım, görünmez...”

Öyle şey olur mu? İslâm elhamdülillah tırnakları kesmeyi emrediyor, her türlü pislikten kurtulmayı emrediyor.

Mukayese ettiği zaman İslâm'ın güzelliğini bilmeyenler daha iyi anlar.

İncele bakalım Hıristiyanlık nasıl Müslümanlık nasıl?

Hıristiyanlıkta vaftiz suyunun güya tesiri geçmesin diye insanlar yıkanmazlarmış. Kraliçeler yıkanmazmış.

Neden?

Papaz vaftiz etti, vaftiz suyuyla vaftizlendi, yıkanıp da o suyu giderse olur mu?!.. Yıkanmazlarmış.

Yıkanmayınca ne olur?

İnsanın derileri kösele olur, sığır derisi gibi olur, kösele olur. Ondan sonra teke gibi kokar. Kraliçedir, kraldır ama teke gibi kokar. O zaman kokuyu bastırarak kuvvetli kokular aramışlar, Paris'in parfümleri onun için meşhur olmuş! Adam teke gibi kokusunu belli etmemek için koku sürünüyor, öyle yapıyor.

Ben kitaplarında okudum. Müslümanlara hayret ediyorlar, onların gözüyle müslümanlar... Diyorlar ki;

“Yahu bu adamlar ne biçim adamlar ki haftada bir yıkanıyorlar, bunlar ölecekler...”

Elhamdülillah müslüman ölmez, sıhhat bulur ama adamlar yıkanmaktan o kadar uzaklar ki, müslümanları bu adamlar haftada bir haftada bir yıkanır diye bize hayret ediyorlar. Biz de onlara hayret ediyoruz, bunlar yıllardır yıkanmaz; ne biçim heriflerdir?!..

Dedelerimiz ne demiş?

“Pis gâvur!” demiş.

Neden?

Bittecrübe sabit de ondan! Gel de sen kokla!

“Hocam şimdi temizler...”

Öğrendiler de ondan! Daha önceki kitapları karıştırırsan ne kadar pis olduklarını görürsün.

Paris’teki evlerde yüznumara yokmuş. Lazımlıkları camdan aşağı boşaltırlarmış.

Yahudiler nasıl?

Onlar ondan beter!

Hintliler nasıl?

Hiç yanına yanaşma!

Budistler nasıl?

Hiç!..

Hangi dini incelersen görürsün ki İslâm onların yanında güneş gibi pırıl pırıl, hem yüksek hem pırıl pırıl, hem yüce hem pırıl pırıl!

Ama bizim müslüman kardeşlerimiz İslâm'ın güzelliklerini anlamalarına sebep olacak bir eğitim görmediklerinden, din düşmanları da “Din afyondur!” dediği veyahut “Gericiliktir!” dediği için veya Müslümanlığa “Çöl kanunu!” dedikleri için o da o propagandaları yuttuğu, zehirlendiği için Müslümanlığı geri sanır, iptidâî, çirkin sanır; Batı'yı güzel sanır.

Kabahatin birazı bizdedir çünkü biz İslâm'ı güzel anlatamıyoruz. Kitaplarımız yok, mecmualarımız, gazetelerimiz yok. Kabahatin bir kısmı yine bizdedir çünkü biz kendimiz iyi müslüman değiliz ki adam bakıp da beğensin! Bize bakıyor; “Müslüman

dediğın bu mudur, ben bunun olduğu yerde yokum...” diyor kalkıp gidiyor. Bizdeki kusurdan dolayı onu İslâm’a yanaştırmak mümkün olmuyor. Hâlbuki biz güzel olsak, tatlı dilli olsak herkes hayran kalır.

Sahâbe-i kirâmın hayatını anlatanlar çok güzel şeyler anlatıyorlar:

“Dımışk mescidine girdim, baktım çok güzel bir insan. Etrafına birçok kimse toplanmış, bir şeyler konuşuyorlar. Bir de gittim baktım ki bilmem Ebû Mûsâ e’l-Eşârî’ymiş...” diyor.

Peygamber Efendimiz’in sahabesi; her birisi yıldız gibi gittiği yerde sevgi toplamış, hayranlık uyandırmış, İslâm’ı beğendirmiş. Afrikalı müslüman olmuş, Endonezyalı müslüman, Hintlisi, Çinlisi müslüman olmuş... Yoksa Mekke’deki müslümanlar nerede şimdi ki bir milyar müslüman nerde... Başka milletleri kazandılar ki bir milyar oldular. O maya olmuş, o İslâm mayası tutmuş, bütün cümle cihan müslüman olmuş!

Muhterem kardeşlerim!

Biz Anadolu’ya geldiğimiz zaman da pek çok kimse müslüman oldu. Evimizde evliyâullahtan bir mübarek bir zatın hayatını okuduk:

“Annesi babası hristiyandı. Ondan sonra onu kilise terbiyesi görmesi için papaza gönderdiler. ‘Allah üç!’ de, dediler, ‘Demem, Allah birdir!’ dedi. Papaz dövdü, o ısrar etti papaz dövdü, o ısrar etti... Kiliseden kaçtı! diyor.”

Hız. Peygamber Efendimiz’in sülalesinden bir mübarek zatın zamanında gitmiş, ona bağlanmış, ondan İslâm’ı öğrenmiş, sonra gelmiş kapıyı çalmış. Annesi babası soruyorlar:

“Kimsin?”

“Ben sizin oğlunuz falancayım.”

“Hangi din üzere geldin?”

“Müslümanlık üzere geldim. Allah’ın hak peygamberi Muhammed-i Mustafâ’nın yoluna tâbi oldum geldim.”

Annesi babası da hâline, güzelliğine bakmışlar; müslüman olmuşlar!

Bu ahalinin çoğalması gayrimüslim milletlere İslâm'ı güzel anlatıp beğendirdikten sonra olmuştur.

Belki bizim de sülalelerimizde, halkımızın sülalelerinde -incelenirse- şu kavimden bu kavimden insanlar olabilir, hepsi mümkün. Aslı Ermeni olabilir, aslı Rum olabilir... Olsun. Şu anda müslüman elhamdülillah.

Zaten Peygamber Efendimiz'in etrafındaki sahabenin miktarı neydi?

Bugünkü milyarlarca müslümanın yanında çok cüz'î, bir zerre gibi bir şeydi. Hep zaten gayrimüslim iken müslüman oldular. Hindistan'dakiler budist iken müslüman oldular, Türkistan'dakiler şamanist iken müslüman oldular, bilmem neredekiler putperest iken müslüman oldular...

Muhterem kardeşlerim!

Buradan şu ders çıkıyor ki; onlar gittikleri yere İslâm'ı yaymışlar da bizler İslâm'ın yayılmış olduğu memleketimizde Müslümanlığı korumaktan bile âciz kalıyoruz da müslümanlar kaçacak yer arıyorlar! Deniz kenarlarında barınamaz duruma gelmişler, dağlara

gidiyorlar, dağlarda barınamaz duruma gelmişler... Memleketin nerede çorak, turistin rağbet etmediği beş para etmeyen yeri varsa oralara kaçıyorlar. Çünkü oraya tozu toprağı vs. dolayısıyla turist gelmiyor ki... Ancak onda barınır duruma gelmişler.

Allah bizleri ıslah eylesin. Uyanıklık nasip eylesin. Dîn-i mübîn-i İslâm'a hizmet etmeyi cümlemize nasip ve müyesser eylesin.

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtiha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

25 Muharrem 1408 / 19.09.1987

Sapanca/ Sakarya

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

